

Воронешки државен универзитет
Русија

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
С. Македонија

Воронежский государственный университет
Россия

Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип,
С. Македонија

Voronezh State University
Russia

Goce Delcev University in Stip,
N. Macedonia

I

Шестая международная научная
конференция

Шеста меѓународна научна
конференција

Sixth International Scientific Conference

ФИЛКО FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS

18-19 октoбрия 2021 / 18-19 октомври 2021 / 18-19 October 2021

Воронешки државен универзитет
Русија
Воронежский государственный университет
Россия
Voronezh State University
Russia

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
С. Македонија
Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип,
С. Македонија
Goce Delcev University in Stip,
N. Macedonia

Шестая международная научная
конференция

Шеста меѓународна научна
конференција

Sixth International Scientific Conference

ФИЛКО FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ СБОРНИК СТАТЕЙ CONFERENCE PROCEEDINGS

18-19 октјабрја 2021 / 18-19 октомври 2021 / 18-19 October 2021

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS

ФИЛКО
FILKO

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

80(062)
821.163.3.09(062)

ЗБОРНИК на трудови [Електронски извор] / Шестата меѓународна научна конференција ФИЛКО филологија, култура, и образование, 18-19 октомври 2021 = Сборник статей / Шестая международная научная конференция ФИЛКО филология, культура и образование, 18-19 октября 2021 = Conference proceedings / Sixth International scientific conference FILKO philology, culture and education, 18-19 October 2021 ; [главен и одговорен уредник Драгана Кузмановска]. - Штип : Универзитет "Гоце Делчев", 2022

Начин на пристапување (URL):
<https://js.ugd.edu.mk/index.php/fe/issue/view/289>. - Текст во ПДФ формат, содржи 295 стр., илустр. - Наслов превземен од екранот. - Трудови на мак., рус. и англ. јазик. - Фусноти кон текстот. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-871-8

а) Филологија -- Собири б) Македонска книжевност -- Компаративни студии -- Собири в) Англиска книжевност -- Компаративни студии -- Собири г) Руска книжевност -- Компаративни студии -- Собири д) Високо образование -- Онлајн-настава -- Ковид -- Собири

COBISS.MK-ID 56582405

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Жана Грачева, Филолошки факултет при ВГУ
Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД
Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ
Весна Коцева, Филолошки факултет при УГД
Генадиј Ф. Коваљов, Филолошки факултет при ВГУ
Ана Витанова Рингачева, Филолошки факултет при УГД
Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ
Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Драгана Кузмановска (С. Македонија)
Даниела Коцева (С. Македонија)
Светлана Јакимовска (С. Македонија)
Ева Ѓорѓиевска (С. Македонија)
Ана Витанова Рингачева (С. Македонија)
Силвана Симоска (С. Македонија)
Татјана Стојановска Иванова (С. Македонија)
Лариса В. Рибачева (Русија)
Софија Заболотнаја (Русија)
Татјана А. Тернова (Русија)
Татјана Атанасоска (Австрија)
Олег Н. Фенчук (Белорусија)
Јулиа Дончева (Бугарија)
Мадлен Данова (Бугарија)
Билјана Мариќ (Босна и Херцеговина)
Душко Певуља (Босна и Херцеговина)
Волф Ошлис (Германија)
Волфганг Моч (Германија)
Габриела Б. Клајн (Италија)
Михал Ванке (Полска)
Мајкл Рокланд (САД)
Даниела Костадиновиќ (Србија)
Милутин Ѓуричковиќ (Србија)
Селена Станковиќ (Србија)
Тамара Валчик-Булик (Србија)
Ахмед Ѓуншен (Турција)
Нецати Демир (Турција)
Шерифе Сехер Ерол Чал'шкан (Турција)
Карин Руке-Брутен (Франција)
Танван Тонтат (Франција)

Технички секретар

Ирина Аржанова
Наташа Сарафова

Главен и одговорен уредник

Драгана Кузмановска

Јазично уредување

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)
Марјана Розенфелд (руски јазик)
Биљана Иванова (англиски јазик)
Снежана Кирова (англиски јазик)
Татјана Уланска (англиски јазик)

Техничко уредување

Кире Зафиров

Адреса на организацискиот комитет:

Воронешки државен универзитет
Филолошки факултет
г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Е-пошта: filko.conference@gmail.com

Веб-страница: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

Година на издавање и печатење - 2022

Место на издавање - Штип

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Жанна Грачева, Филологический факультет при ВГУ
Драгана Кузмановска, Филологический факультет при УГД
Татьяна А. Тернова, Филологический факультет при ВГУ
Весна Коцева, Филологический факультет при УГД
Геннадий Ф. Ковалев, Филологический факультет при ВГУ
Ана Витанова-Рингачева, Филологический факультет при УГД
Лариса В. Рыбачева, Филологический факультет при ВГУ
Костадин Голаков, Филологический факультет при УГД

МЕЖДУНАРОДНАЯ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Драгана Кузмановска (С. Македония)
Даниела Коцева (С. Македония)
Светлана Якимовска (С. Македония)
Ева Гёргиевска (С. Македония)
Ана Витанова-Рингачева (С. Македония)
Силвана Симоска (С. Македония)
Татьяна Стояновска-Иванова (С. Македония)
Лариса В. Рыбачева (Россия)
Софья Заболотная (Россия)
Татьяна А. Тернова (Россия)
Татяна Атанасоска (Австрия)
Олег Н. Фенчук (Беларусь)
Мадлен Данова (Болгария)
Юлиа Дончева (Болгария)
Биляна Марич (Босния и Херцеговина)
Душко Певуля (Босния и Херцеговина)
Вольф Ошлис (Германия)
Волфганг Моч (Германия)
Габриелла Б. Клейн (Италия)
Михал Ванке (Польша)
Майкл Рокланд (США)
Даниела Костадинович (Сербия)
Милутин Джуричкович (Сербия)
Селена Станкович (Сербия)
Тамара Валчич-Булич (Сербия)
Ахмед Гюншен (Турция)
Неджати Демир (Турция)
Шерифе Сехер Эрол Чал'шкан (Турция)
Карин Рукэ-Брутэн (Франция)
Танван Тонтат (Франция)

Ученый секретарь

Ирина Аржанова
Наташа Сарафова

Главный редактор

Драгана Кузмановска

Языковая редакция

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонский язык)
Марьяна Розенфельд (русский язык)
Бильяна Иванова (английский язык)
Снежана Кирова (английский язык)
Татьяна Уланска (английский язык)

Техническое редактирование

Кире Зафиров

Адрес организационного комитета

Воронежский государственный университет
Филологический факультет
г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Россия

Университет им. Гоце Делчева – Штип

Филологический факультет
ул. „Крсте Мисирков“ д. 10-А
Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. С. Македония

Э-почта: filko.conference@gmail.com

Веб-сайт: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>

Год издания и печати - 2022

Место публикации - Штип

EDITORIAL STAFF

Zhanna Gracheva, Faculty of Philology, VGU
Dragana Kuzmanovska, Faculty of Philology, UGD
Tatyana A. Ternova, Faculty of Philology, VGU
Vesna Koceva, Faculty of Philology, UGD
Genadiy F. Kovalyov, Faculty of Philology, VGU
Ana Vitanova Ringacheva, Faculty of Philology, UGD
Larisa V. Rybatcheva, Faculty of Philology, VGU
Kostadin Golakov, Faculty of Philology, UGD

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

Dragana Kuzmanovska (N. Macedonia)
Daniela Koceva (N. Macedonia)
Svetlana Jakimovska (N. Macedonia)
Eva Gjorgjievska (Macedonia)
Ana Vitanova Ringacheva (N. Macedonia)
Silvana Simoska (N. Macedonia)
Tatjana Stojanovska-Ivanova (N. Macedonia)
Larisa V. Rybatcheva (Russia)
Sofya Zabolotnaya (Russia)
Tatyana A. Ternova (Russia)
Tatjana Atanasoska (Austria)
Oleg N. Fenchuk (Belarus)
Biljana Maric (Bosnia and Herzegovina)
Dushko Pevulja (Bosnia and Herzegovina)
Madlen Doncheva (Bulgaria)
Yulia Doncheva (Bulgaria)
Karine Rouquet-Brutin (France)
That Thanh-Vân Ton (France)
Wolf Ochlies (Germany)
Wolfgang Motch (Germany)
Gabriella B. Klein (Italy)
Michal Wanke (Poland)
Danijela Kostadinovic (Serbia)
Milutin Djurichkovic (Serbia)
Selena Stankovic (Serbia)
Tamara Valchic-Bulic (Serbia)
Ahmed Gunshen (Turkey)
Necati Demir (Turkey)
Şerife Seher Erol Çalışkan (Turkey)
Michael Rockland (USA)

Conference secretary

Irina Arzhanova
Natasha Sarafova

Editor in Chief

Dragana Kuzmanovska

Language editor

Danica Atanasovska-Gavrilova (Macedonian)
Maryana Rozenfeld (Russian)
Biljana Ivanova (English)
Snezana Kirova (English)
Tatjana Ulanska (English)

Technical editing

Kire Zafirov

Address of the Organizational Committee

Voronezh State University

Faculty of Philology

10 pl. Lenina, Voronezh, 394006, Russia

Goce Delcev University - Stip

Faulty of Philology

Krste Misirkov St. 10-A

PO Box 201, Stip - 2000, Republic of Macedonia

E-mail: filko.conference@gmail.com

Web-site: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

Year of publication - 2022

Place of publication - Stip

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Adili Bujar, Petrovska Sonja and Xhambazi Gzim - GENDER AND LEVEL OF TEACHERS' KNOWLEDGE ON KEY FEATURES OF INTERCULTURAL EDUCATION.....	13
2. Ćeklić Nina S. - CONCEPTUAL POSITION AS A COMPOSITION PRINCIPLE IN REMNANTS OF THE WORLD BY IGOR MAROJEVIĆ.....	23
3. Gjorgjeva Ivana, Jankova Alagjovska Natka - ANGELA CARTER'S BLOODY CHAMBER IN RELATION TO THE SECOND WAVE FEMINISM	31
4. Пиев Крсте, Поп Зариева Наталија, Крстева Марија, Донеv Драган - THE NOTION OF BANISHMENT IN SHAKESPEARE'S PLAYS	39
5. Ivanova Biljana, Kuzmanovska Dragana, Kirova Snezana - FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION IN SCHOOLS.....	45
6. Јованова-Митковска Снежана- КВАЛИТАТИВНАТА МЕТОДОЛОГИЈА И НЕЈЗИНАТА ПРИМЕНА ВО ОПШТЕСТВЕНИТЕ И ХУМАНИСТИЧКИТЕ НАУКИ	49
7. Крстев Марија, Донеv Драган, Поп Зариева Наталија, Илиев Крсте HEMINGWAY IN HEMINGWAY'S GIRL.....	59
8. Kujundžić Maja, Ćeklić Nina - SOCILINGUISTIC USE OF THE PASSIVE IN TWO 19TH CENTURY BRITISH NOVELS.....	65
9. Vangelov Nikola - INTERCULTURAL CHARACTERISTICS OF DIGITAL MARKETING	75
10. Антониевски Горан, Асани Агим - КАРАКТЕРИСТИКИ НА ГАСТРОНОМИЈАТА ВО ПОЛОШКИОТ РЕГИОН.....	83
11. Аржанова Ирина- СУЩНОСТЪ ЧЕЛОВЕКА И ИДЕАЛЫ ЖИЗНИ У СЛАВЯН.....	91
12. Арязмова Ольга Витальевна - ЛИТЕРАТУРНЫЙ ТРАВЕЛОГ В ЛИНГВОКУЛЬТУРНОМ ИЗМЕРЕНИИ (на материале «Африканской книги» А. М. Стесина).....	99
13. Bangoji Salija -TEACHER COMPETENCIES FOR THE KNOWLEDGE SOCIETY	105
14. Василевская Анастасия - РАБОТА С ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ДЕТАЛЬЮ НА УРОКАХ ЛИТЕРАТУРЫ В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ.....	113
15. Витанова-Рингачева Ана, Мицева Сузана ЈУРУЦИТЕ – МАКЕДОНСКИТЕ АМИШИ.....	117
16. Гальцова Дарья - СИНОНИМИЧЕСКИЕ СООТВЕТСТВИЯ В НАИМЕНОВАНИЯХ ОБРАГОВ (НА МАТЕРИАЛЕ ВОРОНЕЖСКИХ ГОВОРОВ)	123
17. Гладышева Светлана - КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО «СЛОВО» В СОЦИОКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ РУССКОГО ЗАРУБЕЖЬЯ.....	129
18. Голаков Костадин, Методијески Дејан - КАРАКТЕРИСТИКИ НА РУСКАТА ГАСТРОНОМИЈА.....	135
19. Грачева Жанна, Ганделидзе Диана - ЯЗЫКОВАЯ МОДА В РОССИИ НАЧАЛА XXI ВЕКА.....	143

20. Гркова-Беадер Марија - ПРАВОПИСОТ ВО НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ	155
21. Денкова Јованка - БЕГСТВО ВО/ОД ВИРТУЕЛНАТА РЕАЛНОСТ НА СОНИШТАТА	165
22. Ђуричковић Милутин - РУСКА ДРАМА ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ	175
23. Донев Драган, Поп Зариева Наталија, Костова Кристина, Илиев Крсте ИГИТАЛНИТЕ НОМАДИ КАКО КУЛТУРОЛОШКИ ФЕНОМЕН ВО СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО.....	185
24. Иљина Татјана, Моу Шужань - ОСОБЕННОСТИ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В РОССИИ И КИТАЕ.....	191
25. Иванов Стефан, Мартиновска Банде Цвета, Ивановска Билјана ОБРАБОТКА НА ПРИРОДЕН ЈАЗИК СО ТЕХНИКИ НА МАШИНСКО УЧЕЊЕ	197
26. Ивановска Билјана, Џафери Гзим - ГОВОРНИТЕ ЧИНОВИ И НИВНАТА ПОВРЗАНОСТ СО УЧТИВОСТА ВО ВРЕМЕ НА КОРОНА КРИЗАТА	203
27. Карначук Ирина - КЛАССИЧЕСКАЯ ЛИТЕРАТУРА КАК СПОСОБ СОХРАНЕНИЯ НРАВСТВЕННОСТИ НА УРОКАХ ЛИТЕРАТУРЫ В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ	209
28. Ковилоски Славчо - ЗА ПОСТОЕЊЕТО НА МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНА КРИТИКА ВО XIX ВЕК.....	213
29. Косяков Сергей - ИСТОРИЯ ПОПЕЧИТЕЛЬСТВА О СЛЕПЫХ И БИБЛИОТЕЧНОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ НЕЗРЯЧИХ В ВОРОНЕЖСКОЙ ОБЛАСТИ	221
30. Котев Иван - ПРАВДАТА И НЕПРАВДАТА ВО ФОЛКЛОРОТ (Во македонските народни песни, приказни и кратките жанри)	227
31. Мелкадзе Нанули - ЗАСТОЛЪЕ КАК ФРАГМЕНТ ГРУЗИНСКОЙ ЯЗЫКОВОЙ КАРТИНЫ МИРА	237
32. Младеновска-Ристовска Катерина - КУЛТОТ НА ВОДАТА ВО РЕЛИГИЈАТА НА АНТИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ.....	245
33. Нагина Ксения - ОБ УЧЕБНЫХ ПОСОБИЯХ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ: ПРОБЛЕМЫ ИЗУЧЕНИЯ ТВОРЧЕСТВА Л. ТОЛСТОГО	253
34. Негриевска Надица - СИНТАКСИЧКИ ФУНКЦИИ НА ПРОСТИТЕ ПРЕДЛОЗИ ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ МОЖНИ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК.....	261
35. Пигунова Ксения - СПОСОБЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОСТРАНСТВЕННО-ВРЕМЕННОЙ КАРТИНЫ МИРА В РОМАНЕ ЕВГЕНИЯ ВОДОЛАЗКИНА «ЛАВР».....	271
36. Попов Сергей - ДИАЛЕКТНАЯ ГЕОГРАФИЧЕСКАЯ ЛЕКСИКА В РЕГИОНАЛЬНОЙ ТОПОНИМИИ РОССИИ	279
37. Рогич Петја -БУГАРСКИОТ, МАКЕДОНСКИОТ И СРПСКИОТ ЈАЗИК – СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКИ.....	283
38. Сарафова Наташа - РАДИКАЛНООСЛОБОДИТЕЛНИОТ ФЕМИНИЗАМ ВО ДЕЛАТА НА АНГЕЛА КАРТЕР	291
39. Саздова Викторија, Ивановска Билјана - ЈАЗИЧНИТЕ ЕДИНИЦИ СО ПОЗИТИВЕН ЕМОЦИОНАЛЕН ПРИЗНАК ВО ЈАЗИЧНИОТ ПАР ГЕРМАНСКИ-МАКЕДОНСКИ	299

40. Стојановска-Стефанова Анета, Рунчева-Тасев Христина, Магдинчева Шопова Марија - КОМУНИКАЦИСКИ ПРЕДИЗВИЦИ ВО МУЛТИКУЛТУРНИТЕ ОПШТЕСТВА.....	307
41. Тасевска Марица - ОНЛАЈН НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК ВО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЈА. ИСКУСТВА И ПРЕДИЗВИЦИ.....	315
42. Тернова Татјана, Фролова Анна - РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА ПАМЈАТИ В ПОЕЗИИ ОКСАНЫ ВАСЈАКИНОЙ	321
43. Ткаченко Дмитрий - ИНКЛУЗИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В РОССИИ В КОНТЕКСТЕ ЕВРОПЕЙСКОГО ОПЫТА	327
44. Ткаченко Татјана - ОПЫТ ОБРАЩЕНИЯ К СЛАВЯНСКИМ ЯЗЫКАМ НА ЗАНЯТИЯХ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ В СПОРТИВНОМ ВУЗЕ	333
45. Тодорова Марија, Уланска Татјана - ПЕРЦЕПЦИЈАТА НА СТУДЕНТИТЕ ЗА ОНЛАЈН НАСТАВАТА ПО ШПАНСКИ И АНГЛИСКИ ЈАЗИК ВО УСЛОВИ НА ПАНДЕМИЈА	339
46. Урумова-Марковска Славица - ТЕХНОЛОГИЈАТА ВО ОБРАЗОВАНИЕТО КАКО ПРЕДИЗВИК ЗА ЗДРАВ ДЕТСКИ РАЗВОЈ	347
47. Цацков Оливер - МОРАВСКАТА МИСИЈА НА КИРИЛ И МЕТОДИЈА ЗНАЧАЕН ФАКТОР ЗА СЛОВЕНСКАТА ПИСМЕНОСТ.....	355
48. Шутаров Васко - СПЕЦИФИКИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРНА ДИПЛОМАТИЈА	363

ДИГИТАЛНИТЕ НОМАДИ КАКО КУЛТУРОЛОШКИ ФЕНОМЕН ВО СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО

Драган Донеv¹, Наталија Поп Зариева², Кристина Костова³,
Крсте Илиев⁴

¹м-р, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, dragan.donev@ugd.edu.mk

²д-р, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, natalija.popzarieva@ugd.edu.mk

³м-р, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, kristina.kostova@ugd.edu.mk

⁴м-р, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, krste.iliev@ugd.edu.mk

Овој труд се занимава со анализа на културолошкиот феномен на дигитални номади во современото општество. Во последно време дигиталното номадство е зачестена појава. Тоа е културолошки варијација која е мотивирана од брзиот развој на телекомуникациските услуги и поттикната од брзите технолошки, но и социолошки промени на глобално ниво. Феноменот е релативно нов и во својата основа подразбира дека се напуштаат традиционалните приврзаности кон работно место и домот како институции кои треба да имаат фиксна локација. Ваквиот тренд е поизразен кај помладата популација чишто претставници обично потенцираат дека имаат желба да патуваат, често да го менуваат своето место на живеење додека ги извршуваат работни обврски, а со фамилијата имаат можност да ги истражуваат светските дестинации. По дефинирање на поимот и претставување на неговите особености, во продолжение ќе ги изложиме главните причини кои се повод за поединци да се одлучат на дигитално номадство како начин на живот. Исто така ќе ги разгледаме и проблемите и предизвиците за кои приврзаниците на овој феномен наведуваат дека постојат и кон кои тие треба да се прилагодат или навикнат за да го живеат својот живот на дигитални номади и да функционираат оптимално.

Клучни зборови: *дигитални номади, дигитално номадство, мобилност, културолошки новини, мобилна работа*

DIGITAL NOMADS AS A CULTURAL PHENOMENON IN MODERN SOCIETY

Dragan Donev¹, Natalija Pop Zarieva², Kristina Kostova³, Krste Iliev⁴

¹MA, Goce Delchev University of Shtip, dragan.donev@ugd.edu.mk

²PhD, Goce Delchev University of Shtip, natalija.popzarieva@ugd.edu.mk

³MA, Goce Delchev University of Shtip, kristina.kostova@ugd.edu.mk

⁴MA, Goce Delchev University of Shtip, krste.iliev@ugd.edu.mk

This paper deals with the analysis of the cultural phenomenon of digital nomads in modern society. Recently, digital nomadism has become more frequent. It is a cultural variation that is motivated by the rapid development of telecommunications services and driven by rapid technological and sociological changes on a global scale. The phenomenon is relatively new and basically means abandoning the traditional attachments to the workplace and home

as institutions that should have a fixed location. This trend is prevalent in the younger population, whose representatives emphasize that they have a desire to travel, to change their place of residence while doing their work, and to be able to explore world destinations with their families. After defining the term and presenting its main traits, we will continue to set out the main reasons that are the impetus for individuals to choose digital nomadism as a way of life. The problems and challenges will also be analyzed that the representatives of this phenomenon say exist and that they need to be adapted to or accustomed to if they want to live their lives as digital nomads and work optimally.

Keywords: *digital nomads, digital nomadism, mobility, cultural novelties, mobile work*

Во овој труд ќе го анализираме културолошкиот феномен на дигитални номади во современото општество. Мобилниот начин на живот на дигиталните номади во последно време е се почеста појава. Тоа подразбира дека тие своите работни обврски ги извршуваат додека патуваат или пак може да се каже патуваат додека се на работа. Дигиталното номадство е општествена појава која е мотивирана од брзиот технолошки развој и поттикната од општествените промени што се случуваат релативно брзо.

Според Ханонен (2018), брзиот пораст на мобилноста на трудот се поврзува со социо-политички фактори како што се глобализацијата, индивидуализацијата, распространетоста на меѓународните искуства и мобилноста, олеснувањето на движењата, бежичните комуникациски технологии и напредокот во транспортниот систем, дигитализацијата воопшто, флексибилноста на работното време и релативното зголемување на глобалното богатство (Hannonen-www, 2020).

„Во моментот немаме можност да комуницираме преку видео врска која би поврзувала две различни локации на планетава. Но, ќе ја имаме, и таа врска ќе биде сеопшто достапна, за десет години. Ќе имаме можност да се погледаме меѓусебе, да споделиваме документи и слики каде и да сме“ (Makimoto T, Manners D (1997)).

Ова тврдење на двајцава автори од пред дваесетина година денес е секојдневна реалност. Ова се потврдува и од цитатот подолу. Денес, добропознатите електронски алатки како што се Зум и Мајкрософт тимс ја овозможуваат комуникацијата на луѓето низ целиот свет токму на начинот опишан во Макимото и Манерс: Видео конференциските системи преку интернет како што се Зум и Мајкрософт тимс постојат веќе извесно време. За целите на оваа студија, извршивме анализа преу Твитер во однос користење на интернет конференциските системи споменати погоре и дојдовме до бројка од три милиони твитови во периодот од 23.3.2020 до 14.6.2020 (Janine Hacker, Jan vom Brocke, Joshua Handali, Markus Otto & Johannes Schneider, 2020)

Се повеќе поединци па дури и цели новоосновани мали претпријатија т.н. стартапи, особено во креативниот сектор ја следат идејата на животен и работен стил што е локациски независен. Претскажувањето станува реален дел од нивните сопствени животни планови. Ова е овозможено од развојот на комуникациските технологии и транспортните системи, кои во областа на цените на авиокартите, генерално се поприфатливи за широк спектар на индивидуи. Со

помош на мобилните телефони, функциите за пренасочувањето на повици како и комуникациите овозможени од интернет, на пример Скајп, новите форми на интеркација и комуникација се овозможени (Müller, 2016)

Поимот дигитално номадство е релативно нов и подразбира дека се напуштаат традиционалните приврзаности кон работно место и домот само на една локација. Ваквиот тренд е поизразен кај помладата популација чиишто претставници често пати знаат да истакнат дека посакуваат да ги спакуваат куферите, да ја соберат фамилијата и да отпуатуваат, иако не секогаш имаат прецизна дестинација (Digital Nomad-www,)

Дигиталното номадство се потпира на употребата на најновите технолошки достигнувања во областа на телекомуникациските вештини во насока на извршување на своите работни обврски со желбата да заработат пристојно и при тоа да го истражуваат светот. Во основа на дигиталното номадство се наоѓа т.н. работа од далечина или дописно работење. При тоа, работните обврски може да се извршуваат од дома или од некоја сосема друга локација што не е работното место, а која овозможува користење на интернет. На пример, како работно место може да биде некој локален кафе бар, јавна библиотека па дури може да се работи и на отворено како на пример во некој парк или на некоја плажа доколку временските услови дозволуваат и се поволни. Како неопходни помошни средства во изведувањето на работните обврски се јавуваат уреди што може да се поврзат бежично преку интернет, како на пример смартфони, таблетни компјутери и слично. Секако, предуслов е пристап до соодветна интернет конекција која ќе овозможи непречено функционирање.

За да може дигиталниот номад успешно да функционира онака како што замислил, најчесто мора да има некоја минимална финансиска стабилност. Од голема важност се и развиените чувства за дисциплина во однос на извршување на работните обврски како и силниот карактер кој подразбира дека во дадени моменти дигиталниот номад ќе треба да се соочи со периоди на осаменост и отсуство на пријателите и познаниците.

Причините за прифаќање на дигиталното номадство се најразновидни. Некои се решаваат на ваков чекор затоа што сакаат да се почувствуваат независни, не само финансиски туку и локациски. Врзувањето за една место на подолг временски период не им е многу привлечна опција и предизвикот да го истражуваат светот им изгледа повозбудлив додека извршуваат работа и заработуваат за да се финансираат. Како една од причините за да се одлучат на номадство инволвираните ја наведуваат и економската страна. Како за пример, ако својата работа ја извршува стационаран во Њујорк, шивотните трошоци на месечно ниво би му изнесувале околу 8 000 долари. Доколку работата ја извршува од далечниот Бали, трошоците се сведуваат на 2 000 долари.

Слободата што ја имаат при сето ова е главниот двигател и мотивациска сила која ги одржува во момените на осаменост или преоптовареност од работа, бидејќи кога се оставени сами на себе, покрај извршување на редовните работните обврски, тие самите треба да водат сметка и за своите животни навики и потреби. Овој животен стил има и свои проблеми. Доколку често се патува и се менува локација на интернационално ниво, номадот треба да внимава да биде во хармонија со локалните правни норми и закони. Ова бара време, труд и енергија однапред да се истражува и планира доколку се заминува на дести-

нација што е многу поразлична од моменталната во однос на општествените и културолошките норми. Се разбира дека во секое време може да се побара помош и асистенција од професионални агенции во форма на совет и информации. На тој начин ќе се заштети време, но пак може да се добијат финансиски оптоварувања, што пак е спротивно од суштината на дигиталното номдаство, т.е. да се намалат финансиските трошоци од фиксната работна локација. Исто така, дигиталните номади треба да водат сметка за сите видови на осигурувања, и подмирување на даночни обврски кои произлегуваат од честото менување работна локација.

Сепак, приврзаниците на овој феномен наведуваат дека постојат предизвици и проблеми кон кои тие треба да се прилагодат или навикната за да го живеат својот живот на дигитални номади и да функционираат оптимално. Една таква негативна особина на дигиталното номадство е прилагодувањето да се работи во различна временска зона, во зависност од тоа на која локација на во светот се наоѓате. За да бидат синхронизирани со работното време на своите колеги во матичната земја на компанијата тие честопати треба да работат во друга временска зона, а некогаш дури и преку ноќ. Ваквата промена на долг временски рок може да биде сериозен проблем за дигиталните номади. Но, во исто време истата може да се сфати и како причина за продолжување на номадството понатаму, затоа што тие сега продолжуваат во потрага по поповолна временска зона, повторно се ставаат во движење и се преселуваат на локација која повеќе им одговара. Додека за едни ова претставува проблем, дурги наоѓаат предизвик во оваа особина како уште поголем мотив да отпатуваат на друго место од каде ќе продолжат да ја извршуваат својата работа за компанијата во земјата од каде што се вработени. Друг проблем со кој се среќаваат во извршувањето на работата е одржувањето на работната дисциплина да се работи во фиксно време секојдневно. Многу е веројатно работното време да е флукуирачко, различно секој ден, што пак само по себе го поместува и временскиот период за одмор и спиење. Ваквите промени може да имаат влијанија врз метаолизмот нередовно вечерно спиење. Растргнати помеѓу животната желба да се живее на егзотично место и да се работи во матичната земја од една страна, и постојаното приврзаност да се биде буквално врзан за компјутерот и пристапот да стабилна интернет конекција е одлук што не секогаш е лесна да се донесе (Financial Times-www, 2021).

Фајненшал тајмс во својата статија пренесува дека според еден извештај на МБО и партнерите, кои се занимаваат со поддршка на индивидуални професионалци и нивните клиенти бројот на дигиталните номади се зголемил за 49 проценти во САД во време на пандемијата. Ова претставува голем пораст кој изразен во бројки потенцира дека бројот на дигитални номади во 2019 година изнесувал 7,3 милиони, а во 2020 10,9 милиони. Најголемата промена е забележана во традиционалните работни места каде работниците се решаваат да ги напуштат канцелариите за да ги извршуваат обврските од некоја најчесто далечна дестинација. Некои земји се наведуваат како исклучително погодни за дигиталното номадство како што се Барбадос, Бермудските острови (Financial Times-www, 2021).

Од изнесеното погоре може да се констатира дека релативно новиот феномен на дигитално номадство во последно време е се поприсутен во англо-сак-

сонското општество. Овој труд, кој во основа се обидува да ја констатира присутноста на феноменот, може во иднина да послужи за истражувања поврзани со влијанијата кои дигиталното номадство ги има врз одредени традиционални општествени појави и норми.

1. Janine Hacker, Jan vom Brocke, Joshua Handali, Markus Otto & Johannes Schneider (2020) Virtually in this together – how web-conferencing systems enabled a new virtual togetherness during the COVID-19 crisis, *European Journal of Information Systems*, 29:5, 563-584, DOI: 10.1080/0960085X.2020.1814680
2. Krotoski, A. (2019). *Why you will never make it as a digital nomad?*. Financial Times: www-https://www.ft.com/content/b86f7372-82d4-11e9-a7f0-77d3101896ec
3. Brown, V. (2021). *Digital nomads: the reality of running a business from anywhere*. Financial Times: www-https://www.ft.com/content/d54b6064-397d-4fea-ad61-2d24c0e00c32
4. Olga Hannonen-www: <https://doi.org/10.1007/s40558-020-00177-z> (2020).
5. Orel, M. (2019). *Coworking environments and digital nomadism: balancing work and leisure whilst on the move*. *World Leis J* 61(3):215–227
6. O'Reilly K, Benson M. (2009). *Lifestyle migration: escaping to the good life?* In: Benson M
7. Makimoto T, Manners D. (1997). *Digital nomad*. Wiley, Chichester
8. Müller, A. (2016). The digital nomad: Buzzword or research category?, *Transnational Social Review*, 6:3, 344-348, DOI: 10.1080/21931674.2016.1229930
9. Digital Nomad. (2021). www-https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_nomad